

STICHTING

ERIK HAZELHOFF
ROELFZEMA *PRIJS*

Haarlem, 10 mei 2016

Hazelhoff Roelfzema-lezing

Door: Gijs Tuinman

het team als perspectief

Het is een mooie zomerse dag in juni. Een straal blauwe lucht en een zon die brandt op onze rug. Omringd door de giganten van de Alpen voelen we ons nietig, maar tegelijk ook intens gelukkig. De rugzakken met onze klimuitrusting zijn zwaar. Siert en ik hebben besloten om in licht alpiene stijl een klassieke graat tour in Wallis, Zwitserland te klimmen. Het is eigenlijk een aaneenschakeling van drie routes naar drie afzonderlijke 4-duizenders in de Alpen. In een dag beklimmen we vanuit de Domhutte de 4-duizenders: Dom, Lenzspitze en de Nadelhorn en dalen af aan de andere kant van het massief richting Saas-fee. Het is een route die bij goede omstandigheden 12-14 uur in beslag neemt. Het is de afsluiting van ons 4-weekse klimavontuur.

We zijn goed voorbereid en fysiek fit. In de Domhutte treffen we een Zwitserse berggids, de avond voorafgaande aan onze beklimming. We bespreken met hem onze plannen en er verschijnt een grijns op zijn gezicht. “Deze tour is niet meer geklommen zolang ik hier berggids ben en dat is al een tijdje, jongens”. Het energieniveau bij Siert en mij stijgt. “Zie je wel Siert, dit kan alleen met een licht alpiene stijl”. Alleen het hoogstnoodzakelijke nemen we mee. Om 0100 laten we ons wekken door de *huttewirt*. Midden in de nacht hangen we in de ijswand van de Festigraat die ons toegang verschaft tot de top van de Dom. Bij het krieken van de dag staan we op de top van de berg. We rennen via het sneeuwveldje de gletscher omlaag om vervolgens het Lenzjoch in te stappen. Mijn plastic bergschoenen snoer ik extra vast en de stijgieters houden we aan om snelheid te behouden. Op de Lenzspitze komen we een alpinist tegen die via de noordelijke ijswand 1100 hoogtemeters solo naar boven klimt.

Ik sta perplex. Dit gaat in tegen alles wat ik geleerd en ervaren heb in de bergsport, wat goed is, of zo hoort te zijn. Het tart mijn logica en begrip. Dit is

STICHTING

ERIK HAZELIHOFF
ROELFZEMA *PRIJS*

gevaarlijk, waarom wil je dit, maar met wie moet je dan je topsucces vieren? Maar tegelijkertijd inspireert het mij en Siert enorm. De klimmer blijkt een Zwitser te zijn uit het dorpje dat we vanaf de top kunnen zien liggen. 's Ochtends trekt hij zijn sportschoenen aan en rent via de graat op en neer naar de toppen in zijn omgeving. Wij fantaseren dat ie inderdaad snel thuis moet zijn, omdat anders zijn vrouw hem mist en hij te laat is om zijn koeien te melken. “Ich klettere immer solo” en vertelt ons over zijn klimfilosofie waarin hij gelooft en naar leeft. Hij heeft nooit een cursus of training gevolgd. Hij kiest zijn eigen weg. Bepaalt zijn eigen risico's en maakt zijn eigen keuzes. Hoe haaks die ook soms lijken te staan op datgene wat anderen normaal achten. Hij doet de dingen die bij anderen niet eens in hun hoofd opkomen.

Vanaf dit moment zou onze tocht een andere wending nemen.

De zon verdwijnt achter de wolken. Het wordt koud. De wind geselt onze klimlijn. 50 meter onder de top slaat het weer om. Sneeuw en hagel slaan op ons neer en maken van de ruwe rots een glibberige bedoeling. BAMMM.... “Neee, onweer Siert”. Het stinkt naar rotte eieren. De ontlading van de bliksem voor ons op de top van de Nadelhorn verbrandt het graniet. Siert gooit de klimlijn om een rots en we abseilen een 20 meter uit de wand. Drie uur lang zijn we een speelbal van de wind en het onweer. Maar, het klaart op, het onweer is over de graat heen gewaaid en we zitten boven de bewolking. De top van de 4-duizender nodigt ons vriendelijk uit om ons ultieme klimdoel snel te verwezenlijken. Niets bleek minder waar. 5 meter onder de top keert het onweer terug. Siert en ik worden geraakt door de bliksem op 4000 meter in een storm die uiteindelijk het leven zou kosten aan meerdere ervaren alpinisten op het massief.

De top hebben we uiteindelijk niet gehaald. We zijn afgedaald op een setje stijgijsers, omdat ik de mijne heb weggegooid om geen bliksem aan te trekken. Zonder klimlijn, omdat die zich had vastgevreten tussen de rotsen. Maar met een rotsvast vertrouwen dat we hieruit zouden komen. De gletscher is dichtgesneeuwd. Geen route meer te zien. De gletscherspletten zijn bedekt met een dun laagje sneeuw. We kijken elkaar aan en knopen alle touwtjes aan

STICHTING

ERIK HAZELHOFF
ROELFZEMA *PRIJS*

elkaar vast en spreken af als er eentje naar beneden valt, dan onderneemt de ander alles om jou eruit te krijgen.

Het leverde mij een belangrijke levensles op: Als alles faalt, het plan niet meer werkt, het materiaal stuk is of kwijt. Het weer tegenwerkt en de berg je als het ware wil opvreten. Dan kun je alleen nog maar terugvallen op vertrouwen, vertrouwen in de ander dat ie datgene doet wat noodzakelijk is, zonder daar iets terug voor te verlangen.

Ik heb nog vaak terug gedacht aan onze ervaring in de Zwitserse Alpen en mezelf de vraag gesteld: als ik het nog een keer doe, wat zou ik dan anders doen? Mezelf de vraag stellende, welke beslissingen zou ik anders nemen? Welke signalen heb ik gemist of genegeerd? Welke keuzes hebben zich voor gedaan en had ik wellicht anders kunnen besluiten?

Dit doet me tegelijk terugdenken aan de tijd dat ik op de middelbare school zat. 4 VWO en druk met nadenken over keuzes die mijn verdere leven zouden bepalen. Studeren in Groningen, Tropische Landbouwkunde of militaire dienst en naar de KMA in Breda voor de officiersopleiding bij de Landmacht. Ik wilde niet alleen mijn hoofd gebruiken, maar ook mijn handen inzetten en samenwerken met anderen. Niet het gebaande pad volgen, maar mijn eigen weg zoeken. In ieder geval weg van het datgene wat standaard is. Een koffieplantage in Kenia leek mijn toekomst te worden. From scratch iets opbouwen waar jij volledige eigen verantwoordelijkheid in hebt. Niks kunnen afschuiven op anderen. Elke dag geconfronteerd worden met je eigen tekortkomingen en onvolkomenheden. Elke dag, een nieuwe dag, als een pad door de jungle met afslagen zonder route-aanwijzers. Uitvinden hoe het functioneert, hoe het werkt en hoe jij hier het beste mee om kunt gaan. Hoe meer mijn beroepskeuze begeleider mij op andere paden probeerde te zetten, hoe sterker mijn overtuiging werd.

Maar het werd geen Kenia....

Wat een rol heeft gespeeld in mijn keuze voor een militair beroep is de wijze waarop ik ben opgegroeid en de dingen die ik heb meegemaakt in Limburg. Mijn broer en ik zijn opgegroeid aan de Emmaberg in Valkenburg. Een oude

STICHTING

ERIK HAZELIHOFF
ROELFZEMA *PRIJS*

boerderij met een verleden. Onze huiswei sloot aan op het bos en wij waren dan ook veel in dat bos te vinden.

In dat bos bevond zich een ondergrondse hut. Een hut die in de Tweede Wereldoorlog onderdak bood aan twee geallieerde vliegers. Althans daar vertelde onze buurman altijd verhalen over. Hoe de Duitsers het bos uitkamden en hoe ze eten en drinken bij de vliegers kregen. Voor mij en mijn broer spannende verhalen die we niet alleen diep in ons opnamen, maar ook naspeelden.

Maar het bleef voor mij niet alleen een verhaal nagespeeld door mij en mijn broer.

Na drie dagen en nachten de ogen en oren van ons zwaarbewapende konvooi geweest te zijn in Uruzghan, Afghanistan, trokken we de vierde dag met onze vier ploegen over de bergkammen nog dieper het onherbergzame gebied in.

De oorverdovende herrie in de vallei wordt al snel overstemd door de 30 millimeter patronen en Hellfire-raketten die uit de lucht komen vallen. Langzaam verandert de vallei in een stoffige mist van kruitdamp en opstuivend zand. De doffe dreunen van onze mortieren maken het ritme compleet. Helikopters en mortieren vliegen gecontroleerd door elkaar, het is een drie dimensionaal gevecht geworden.

Na de laatste zware inslag maakt een onwerkelijke stilte zich weer meester over het gebied. Alleen het monotone geronk van de rondcirkelende helikopters blijft over en het normale leven begint langzaam weer gestalte te krijgen. Ik praat nog even snel met de Malek van het dorpje waar onze voertuigen in staan. De burgemeester is blij met de hulp en mijn Afghaanse politie eenheid die ik bij me heb, gaat gelijk aan de slag een politiebureau te bouwen en informatie in te zamelen over diegene die misdaden hebben begaan tegen deze weerloze mensen....

En we gaan weer te voet verder....

De adrenaline van het gevecht is weg. De euforie van de overwinning lijkt alweer lang geleden.

STICHTING

ERIK HAZELIHOFF
ROELFZEMA *PRIJS*

Brandend tergt de droge woestijnlucht mijn longen, iedere hap naar adem is een opgave.

Mijn stoffige schoenen brengen me met iedere stap dichterbij ons eindpunt.

De losse stenen zijn normaal geen obstakel. Nu zijn het mijn grootste vijanden.

Telkens wanneer ik een onzekere pas zet, lijken de warme stenen onder mijn zolen weg te vluchten. Het is een constant gevecht met mijn evenwicht. Toch onderdruk ik een grijns.

Kruimels zijn nog de enige overblijfselen van mijn rantsoenen van vanochtend en mijn laatste slokje water is voor mijn gevoel al uren geleden. Ondanks dat ik voor de helft door mijn munitie heen ben, voelen mijn kogelwerende vest en rugzak als lood. Ik vervloek mijn uitrusting, maar meer nog baal ik van mezelf.

Ergens ben ik “de man met de hamer” tegengekomen en ik heb hem niet eens aan zien komen.

Stevige voetstappen naast me halen me uit mijn roes. Het zijn mijn ploegmaten. Ze vormen op enige afstand mijn bescherming. Met een rechte rug, scherpe ogen en hun wapen hoog nemen zij over waar ik niet meer toe in staat blijk te zijn.

De laatste losse steen schiet onder mijn voeten weg. Ik struikel. Onder het gewicht van mezelf en mijn uitrusting voel ik mijn knieën richting de harde grond storten. Voor ik de grond raak voel ik twee armen onder mijn oksels en wordt weer op mijn voeten gezet. Een vriendelijke kneep in mijn schouders en een vervelend grapje over onze tijd samen in de ECO zetten me weer op aan.

Dit verhaal is opgetekend door sergeant Jeroen en slaat voor mij de spijker op de kop. Sterker nog, toen ik twee jaar geleden zijn dagboek inzag en zijn verhalen las, werd alles in mijn hoofd helder, duidelijker en verrijkt met perspectief, een ander perspectief. Hoewel wij in 2009 met TF55 samen dezelfde speciale operaties hebben uitgevoerd, in dezelfde omgeving, vanuit dezelfde voorbereiding en achtergrond is onze lezing van diezelfde situatie anders.

STICHTING

ERIK HAZELHOFF
ROELFZEMA *PRIJS*

Is dit nieuw? Is dit wereldschokkend? Nee, volgens mij herkent iedereen dit soort ervaringen en inzichten. Maar toch is dit een belangrijke reden waarom wij hier vanavond samen zijn. Wij erkennen de waarde van het perspectief van de ander in onze beoordeling van de situatie. De afweging van andere gezichtsvelden, voordat we een beslissing nemen.

Mijn gedachten schieten terug naar de specifieke situatie...

In mijn hoofd gaat het tekeer;

Het plan werkt niet, creëer orde in de wanorde;

Wat zijn de alternatieven, wat hebben mijn teams nu nodig?

Mijn gedachten schieten terug naar al die maanden aan training en oefeningen;

Het gaat niet om mij; Het gaat om mijn vertrouwen in hun en omgekeerd;

Ik kijk over de rand van het muurtje en zie;

Links van mij vecht een team zich naar voren;

Rechts van mij stelt een team een huis veilig;

En de vent naast mij met de radio, is al bezig een helikopter bestellen voor een gewonde kameraad.

Het gaat niet om mij maar om de ander. Want als er iets is waar je op moet kunnen vertrouwen is het wel op de kerel naast je. Jouw team aan de andere kant van de vallei. De JTAC en sniper hoog in de bergen die zijn eigen broek moet ophouden, maar ook zijn missie moet vervullen.

Maar ook de Hazelhoff Roelfzema-lezing 2016 gaat niet over mij, maar over de ander, over het team, over mijn team.

Ik zie "mijn team" als de verzameling individuen in mijn leven met een gemeenschappelijk doel.

STICHTING

ERIK HAZELIHOFF
ROELFZEMA *PRIJS*

Mijn team bestaat uit mijn familie, vrienden, collega's en verder iedereen die het team wil ondersteunen zonder daar direct iets voor terug te willen hebben. En ja, daar hoort u ook bij.

Een team waar ik de aanvoerder niet van ben of hoef te zijn.

Een team dat begint waar anderen stoppen.

Een team dat altijd terug kan vallen op zichzelf.

Een team dat bestaat uit individuen die “when everything fails” altijd kunnen terugvallen op elkaar.

Ons team is gebouwd op vertrouwen. Vertrouwen in jezelf, in elkaar en in de mensen om je heen. Maar ook omgekeerd, vertrouwen van anderen in jou!

Ik had die medaille het liefst in honderd stukken willen slaan en iedereen zijn deel willen geven en dan niet alleen aan de militairen van TF 55 maar ook jou Siert. Nieuwsgierig, oprechte interesse in de ander, vertrouwen in jezelf en verantwoordelijk voor je eigen keuzes. Maar bovenal draag jij de consequenties van de keuzes van de anderen in ons team.

TEAM:

Wij kiezen ons eigen pad...

Zwemmen tegen de stroming in...

Wij geloven dat daar waar weerstand is, iets te halen valt. Iets nieuws is te ontdekken.

Wij vinden dat het andere perspectief waardevol is en daarom deel uitmaakt van ons team.

Wij vinden ons eigenbelang ondergeschikt aan het teambelang en dat daar, voor ons de ware ontdekking inzit.

Dank u wel,

Gijs Tuinman